

3. Индекси на ценитъ на едро, по месеци и държави

3. Indices des prix de gros par mois et pays

База 1914 = 100
Base

Година и месеци Années et mois	Държави — Рауэ										
	Германия Allemagne	Чехославия Tchécoslovaquie	Австрия — Autriche	Франция — France	Белгия — Belgique	Италия — Italie	Англия — Angleterre	Ромъния — Roumanie	Унгария — Hongrie	Полша — Pologne	С. А. Щати — Et.-Unis de l'Amér. du Nord
1926 XII	137	978	127	641	860	681	146	3,208	126	—	147
1927 I	138	979	130	635	856	663	144	3,241	127	113	145
II	138	975	130	645	854	658	143	3,555	129	114	143
III	137	976	133	655	858	646	141	3,556	128	116	141
IV	138	988	135	650	846	622	140	3,468	130	119	140
V	138	988	137	642	848	592	141	3,460	133	120	140
VI	140	990	142	636	851	595	142	3,555	135	120	140
VII	137	992	140	633	845	599	141	3,625	133	121	140
VIII	136	983	133	631	850	593	141	3,581	134	120	140
IX	136	975	130	613	837	560	142	3,618	133	119	144
X	136	966	129	600	839	562	141	3,609	133	120	146
XI	138	967	127	607	838	561	141	3,645	133	121	146
XII	138	975	127	617	841	559	140	3,611	133	120	145
1928 I	138	982	129	593	851	561	141	3,625	135	119	146
II	137	985	128	622	848	568	140	3,920	134	117	146
III	138	978	129	636	848	536	141	3,940	135	121	148
IV	140	984	131	637	847	538	143	3,947	135	124	150
V	140	987	131	646	844	539	144	3,960	136	122	150
VI	140	987	133	639	844	536	143	3,942	135	122	148
VII	138	979	133	637	841	531	141	3,929	133	121	151
VIII	138	996	133	629	831	535	142	3,948	134	114	151
IX	138	986	131	633	830	536	141	3,959	137	118	152
X	138	971	129	630	835	546	140	4,000	138	119	150
XI	138	957	128	639	847	548	138	4,000	137	118	148
XII	137	955	127	637	855	547	138	4,000	135	119	147
1929 I	139	953	128	644	867	461	138	4,000	132	116	147
II	140	950	130	652	865	463	138	4,012	136	117	148
III	140	964	133	653	869	461	140	4,000	136	117	149
IV	137	963	134	640	862	455	139	4,012	135	117	147
V	136	940	135	636	851	452	136	4,010	123	113	145
VI	135	917	134	623	848	447	136	4,000	122	113	147
VII	138	922	132	626	858	440	137	4,000	119	114	149
VIII	138	916	132	609	850	437	136	4,000	114	113	147
IX	138	902	128	610	846	437	136	3,980	109	111	145
X	137	895	127	602	838	436	136	3,980	111	110	143
XI	135	888	125	596	834	431	134	3,980	107	112	140
XII	134	876	123	588	823	424	133	3,985	107	109	140
1930 I	132	863	125	576	808	417	131	3,980	106	104	141
II	129	850	123	576	791	408	128	3,975	104	101	140
III	126	831	121	565	774	400	125	3,960	100	101	137
IV	127	828	119	560	777	396	124	3,945	96	101	137
V	126	822	118	553	774	389	122	3,940	96	94	134
VI	125	815	121	544	750	381	121	3,920	94	99	131
VII	125	819	119	549	739	375	119	3,920	99	97	127
VIII	125	808	118	543	729	379	118	3,920	93	44	126
IX	123	787	115	535	712	375	115	3,910	92	93	126
X	120	705	112	519	705	364	113	3,988	94	—	125
XI	120	771	110	504	693	—	112	—	—	—	123
XII	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

на 1929 год., а въ Унгария, Полша и С. А. Щати — презъ есенъта на 1928 г. За Полша може да се каже, че отъ срѣдата на 1928 г. до края на 1930 г. се забелязва едно непрекъснато намаляване на общия индексъ за ценитъ на едро. Само въ Ромъния сжщиятъ индексъ се е задържалъ на едно сравнително високо ниво.

Ще трѣбва да се констатира още, че въ всички държави общото ниво на ценитъ къмъ началото на текущата година е сравнително много по-низко, отколкото е било презъ 1926 г. Въ Германия общиятъ индексъ за ценитъ на едро отъ 137 за 1926 г. е спадналъ на 120 къмъ края на 1930 г. Въ Чехославия съответното намаление е отъ 978 на 771, въ Австрия отъ 127 на 110, въ Франция отъ 641

на 504, въ Белгия отъ 860 на 693, въ Унгария отъ 126 на 94, въ Полша отъ 113 на 93, а въ С. А. Щати отъ 147 на 123, когато въ Англия — отъ 146 на 112. Единственото изключение отъ това общо правило е Ромъния. Въ нея сжщиятъ индексъ за 1926 г. е билъ 3208, а къмъ края на 1930 г. — 3,988. Това изключение се обяснява най-главно съ падането и несигурността на валутата на тая страна. Презъ 1926 и началото на 1927 год. ромънскиятъ лей загуби около 1/4 отъ своята стойност. Това се отрази върху общото ниво на ценитъ. Отъ началото на 1929 год. тая валута е стабилизирана, обаче довѣрието въ нея, изглежда, не е още стабилизирано и поради това, общиятъ индексъ на ценитъ, независимо отъ голѣмото спадане на ценитъ на зърненитъ храни, се държи на едно значително високо ниво.

Въпрѣки това единствено изключение, което, впрочемъ, лесно се обяснява, индекснитъ числа, вписани въ горната таблица, ясно показватъ, че презъ последнитъ две години общото ниво на ценитъ на едро не само въ европейскитъ държави, но и въ С. А. Щати почти непрекъснато пада. Особено чувствително е това падане презъ току-що изтеклата 1930 г. Тоя фактъ е не само необходимъ, но и достатъченъ да манифестира по единъ нагледенъ начинъ свѣтовната стопанска криза, която сега се изживява.

На това мѣсто, обаче, трѣбва да се забележи, че намалението на общия индексъ въ временно отношение не се придружава съ паралелно движение на индекситъ на отдѣлнитъ групи стоки. По-горе се констатира, че у насъ най-голѣмо е намалението на индекса за групата храни отъ растителенъ произходъ, после за текстилнитъ материали и произведения и пр. Изобщо, може да се каже, че отъ година и половина насамъ сжществува едно равномѣрно, а презъ миналата 1930 г. ускорително намаление на срѣднитъ пазарни цени на земеделскитъ продукти, главно на зърненитъ храни. По-слабо е намалението на ценитъ на хранитъ отъ животински произходъ. Сжщитъ цени, обаче, за строителнитъ материали и за нѣкои индустриални произведения и вносни стоки сж останали по-високи въ края на 1930 год., въ сравнение съ 1926 год.

Конкретно, размѣрътъ на срѣднитъ пазарни цени, както и на тѣхнитъ измѣнения, представени чрезъ съответнитъ индексни числа, се вижда отъ даннитъ, помѣстени въ табличната частъ на настоящата книжка. Споредъ тия числа цената на пшеницата, приравнена на 100 за 1926 год., въ края на миналата 1930 год. е спаднала на 37, на ръжъта отъ 100 — на 36, на царевичата отъ 100 — на 52, на захаръта, обратно, се е покачила отъ 100 на 105 и пр. Ценитъ на чамовитъ дъски сж се покачили на 115, на стѣклата — на 109, на петрола — на 104, на сапуна „Сънлайтъ“ — на 121, на тютюна на листа — на 180 и т. н.